

Activeer voorkennis en bouw kennis op

Kijkwijzer NVT

Observatie of actie

Gebruik deze kijkwijzer om je eigen onderwijspraktijk te analyseren of te verbeteren. Duid aan welke elementen je al toepast en waar je meer aandacht aan wil geven. Niet elk punt hoeft in één les aan bod te komen.

Goede voorbereiding

- Ik heb een passende tekst gekozen. De tekst is authentiek en relevant, prikkelt de nieuwsgierigheid van leerders en sluit aan bij hun leefwereld.
- Ik weet voldoende over het onderwerp om de tekst in een bredere context te kunnen plaatsen.
- Ik verzamel relevante achtergrondinformatie, bijvoorbeeld over de auteur, de historische context of de bron waarin de tekst verscheen.
- Ik heb relevante vragen bedacht die leerders helpen om hun voorkennis te activeren en zich voor te bereiden op de tekst.
- Ik heb vooraf vragen voor de nabespreking bedacht en zorg voor mogelijkheden om kennis uit te wisselen, bijvoorbeeld in een gesprek of samenwerkingsopdracht.
- Ik heb werkvormen gekozen die passen bij het doel, de tekst en het taalniveau van de leerders.
- Ik heb van tevoren audiovisueel materiaal voorbereid dat aansluit bij het tekstonderwerp, zoals afbeeldingen, filmpjes of geluidsfragmenten.
- Ik heb passende manieren gekozen om de (voor)kennis van leerders zichtbaar te maken, bijvoorbeeld met een woordweb, schema of afbeelding.
- Ik zorg ervoor dat ik de noodzakelijke voorkennis kan verbinden met het leesdoel.

Tekstinterne eigenschappen

- Ik laat leerders nadenken over de tekstsoort, de auteur en de context.
- Ik laat de leerders de lay-out en andere opvallende kenmerken van de tekst bekijken en beschrijven.
- Ik bespreek het onderwerp klassikaal voordat we de tekst gaan lezen.
- Ik zorg ervoor dat de leerders bekend zijn met verschillende leesstrategieën.

Kennis van de wereld

- Ik besteed aandacht aan wat leerders al weten en aan hun eigen achtergrond en ervaringen.
- Ik vraag naar hun interesses en meningen over het onderwerp.
- Ik besteed aandacht aan de culturele en historische context van de tekst.
- Ik verbind de inhoud van de tekst aan algemene kennis of actualiteit.
- Ik moedig leerders aan om elementen uit hun eigen cultuur te vergelijken met cultuurspecifieke elementen uit de tekst.

Ik werk actief aan woordenschatuitbreiding

- Ik heb vooraf de belangrijke woorden geselecteerd die leerders nodig hebben om de tekst te begrijpen.
- Ik heb bepaald welke woorden ik expliciet uitleg en welke woorden leerders vanuit de context kunnen begrijpen.
- Ik geef voor, tijdens en na het lezen expliciete instructie bij kernwoorden uit de tekst.
- Ik gebruik filmpjes of beelden om nieuwe woorden te verduidelijken en laat leerders hierover schrijven, vertellen of nadenken.

- Ik laat leerders in gesprek gaan over uitdagende woorden en op die manier samen tot een definitie of voorbeeldzin komen.
- Ik geef belangrijke thema- en kernwoorden voor, tijdens en na het lezen een zichtbare plek in de klas.
- Ik laat leerders linken leggen tussen nieuwe Nederlandse woorden en woorden die ze al kennen uit andere (moeder)talen.
- Ik zorg ervoor dat leerders voor, tijdens en na het lezen nieuwe woorden herkennen en actief gebruiken in verschillende contexten.
- Ik creëer voldoende oefenkansen in verschillende situaties en ik geef gericht feedback op het gebruik van nieuwe woorden.

Kennis opbouwen

- Ik laat leerders voor, tijdens en na het lezen kennis met elkaar uitwisselen.
- Ik creëer ruimte voor interactie en laat leerdes vertellen vanuit hun eigen ervaringen en leefwereld.
- Ik laat leerders onderling in gesprek gaan over moeilijke woorden en passages.
- Ik verbind de voorkennis van leerders met nieuwe informatie en woorden uit de tekst.
- Ik laat leerders na het lezen benoemen wat ze hebben geleerd en hoe dit aansluit bij wat ze al wisten.